

6.

Dolžnost organizacije je, da zastopa skupne duhovne, socialne in pravne interese stanu ter odločno štiti državljanske pravice učitelstva.

Ugovarjajo, da duhovnih interesov, ki bi bili vsemu učitelstvu skupni, ni — vsaj v Sloveniji ne, brez varuštva od strani organizacije pa bi se državljanska svoboda lahko zlorabila in na šolstvo bi dobili vpliv elementi, ki mladine ne bi vzgajali k »verski strpljivosti« in k spoštovanju do onih, »ki državo vodijo v pravi smeri«! Kaj je to: duhovna svoboda, ali duhovna tesnocrnost? Ali je naloga organizacije, da vtesnjuje državljansko svobodo svojih članov?

Svoje kulturnovzgojne naloge rešuj organizacija v smeri in okvirju, kjer bo lahko sodeloval vsak vzgojitelj in v kolikor sega v javno izvenšolsko življenje, dopolnjuje delovanje drugih prosvetnih organizacij in institucij.

Proti temu členu je bilo največ protestov. Prepričani pa smo, da bodo oni, ki najglasneje ugovarjajo, najprej protestirali proti njegovim kršitvi.

7.

Naloga organizacije je, da vzgajaj in navačaj članstvo k samostojnemu mišljenju. Odklanjamo zato v organizaciji vsako stremenje po političnem ali duhovnem uniformiranju stanu in smatramo svobodo stvarne kritike kot pogoj za zdrav razvoj organizacije.

To je baje fraza. Mogoče za one, ki niso čutili duhovnega terorja v organizaciji, ker so ga sami izvajali.

8.

Naše stremenje naj gre za tem, da dvignemo stanovsko moralo, zavest in disciplino, ki mora temeljiti v laki zavesti članstva, da je vsak posameznik odgovoren za svoje delo stanu v celoti.

Ost tega načela bi radi obrnili proti nam. Vprašujemo: Ali so deklaraciji zakrivilji, da je padla stanovska morala tako daleč, da je mnogo organizirancev smatralo organizacijo kot nekako družbo za eksploatacijo političnega položaja?

9.

Organizacija si najresneje prizadevaja in v kolikor je treba, prelomi tudi s tradicijami, da si pripori oni položaj in ugled, da jo bo morala vsa javnost brezpogojno priznati in uvaževati kot edino pravo zastopnico celega stanu.

Ali se to pravi zametavati vse tradicije? Ko bi ne bilo slabih, bi tudi kritike ne bilo treba. Zlo ni izviralo iz kakih osebnih ambicij bivšega vodstva, ampak iz zgrešene načelne smeri.

Sključite se na dosedanjim ugled in na dosežene uspehe organizacije in se pri tem dosledno istovestite s celotno organizacijo. Na uspehih celotne organizacije imajo svoj delež tudi možje, ki ne zastopajo vašega stališča. Storili so svojo dolžnost, kakor ste jo storili vi. Od doseženih uspehov ne moremo večno živeti. Razmere na Hrvaškem pričajo, da nas sedanjim ugled in vpliv organizacije ne more zadovoljiti.

Pravite, da je organizacija po krivdi deklaracije zgubila na svojem ugledu? — Mogoče imogrede v enem političnem tabornu, ker se je

spor zanesel v javnost, drugod nismo mogli nič izgubiti, samo pridobiti. Pa zakaj gledate na zadevo s tako tesnega stališča? Naš pogled je usmerjen v bodočnost. Za celo organizacijo nam gre. Ni resnega pokreta, ki bi ga ne spremljali nevsučni pojavi.

Očitajte nam, da smo zanesli razdor v vrste naprednega učitelstva! Kdo vam daje pravico, da gledate na zadevo s svojega strankarskega gledišča? Ali ni treba naravnost pozdravljati, da se učiteljstvo otrasa značilne svoje politične lahkovnosti in nekritičnosti? Ali nam stanovska organizacija in stanovsko edinstvo ne pomenita nič? Brez preokreta bi moralo prej ali slej priti do razcepa v naši organizaciji.

10.

Udruženje smatraj kot svojo posebno nacionalno nalogo, delovati za duhovno zblizanje in spoznavanje skupnih vzgojnih nalog učiteljstva iz vseh delov države in slovensko učiteljstvo stoj v prvih vrstah v prizadevanju, da se odstranijo ovire za vstop še nevladenih hrvatskih in slovenskih učiteljev.

Tudi to je fraza za one, ki se nam rogajo, češ da nismo pridobili še enega člana iz drugega stanovskega taborna v naše vrste, kakor da bi pameten človek mogel pričakovati in zahtevati, da drugi dve stanovski organizaciji takoj likvidirata na ljubo nam, ki se moramo v svojih vrstah še boriti za priznanje temeljnih načel prave stanovske organizacije.

Brez pridržka priznavamo: deklaracija ni popolna. Radi vzrokov, ki so jo rodili, začrtava predvsem meje in okvir za delovanje organizacije. V programatičnem oziru je potrebna izpopolnitve. Zlasti bi bilo treba eno misel in zahtevo v njo vnesti in podčrtati: to je naloga organizacije, da po svojih močeh sodeluje na izgradnji šole, šolske uprave in zakonodaje v demokratičnem in socialnem duhu s posebnim oziranjem na široke sloje naroda in na priznana napredna pedagoška načela. — No, dosedanja kritika tega ni pogrešala.

Opredeležili smo ponovno svoje stališče, zakaj vabimo zagovornike stare struje, da povedo točno, katera načela postavljajo oni kot temeljna načela stanovske organizacije. Naša načela zametujejo ali jih le s pridržki priznavajo, tembolj so dolžni jasno povedati, kaj hočejo. Poznali bi radi vsaj vodilno idejo, ki bi je mi brezpogojno ne priznavali in katero so oni pripravili brezpogojno uveljaviti v stanovski organizaciji. Poznali bi radi deklaracijo, o kateri govori Vlada Petrovič v svoji izjavi in ki jo je prejel od bivšega poverjenika.

Na dan z načeli, proč z osebnostmi!

V Mežici, dne 10. aprila 1926.

Ivo Feinig, predsednik, Karl Doberšek, Rudolf Mencin, Eliza Keri, Janko Gačnik, Vinko Modern-dorier, odborniki.

Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

(Poročilo o blagajniškem stanju za poslovno leto 1925. Poročal na občnem zboru 11. aprila 1926 blagajnik Josip Kobal.)

V zmislu sklepa upravnega in nadzornega odbora z dne 21. marca t. l. podajem v naslednjem svoje prvo poročilo o blagajniškem stanju našega društva:

Članarina in darovi.

Poslovanje v letu 1925. moram razdeliti na tri dobe. Prva sega do izrednega občnega zbora, ki se je vršil 21. junija 1925. Dotlej je vodil blagajniške posle tov. Al. Keceli. V tej dobi je bilo 119 rednih članov, ki so plačali po 10 Din skupaj 1190 Din članarine. Omenim naj tu korporativen pristop 53 članov kranjskega učiteljskega društva. Daril pa je prejel društvo 4628 Din. skupaj torej 5818 Din.

Dne 24. junija sem prevzel blagajniške posle iz rok vodil do 27. septembra 1925. V tem času je pristopilo društvu 17 rednih članov in plačalo

redne članarine 170 Din. Ostali prispevki so znašali 854 Din. skupaj 1024 Din.

Dne 27. septembra so se izvršile volitve po novih pravilih, pri katerih sem bil izvoljen ponovno za blagajnika. In to je tretja doba poslovnega leta. V tej so plačali društvu redne članarine 163 člani v znesku 1630 Din; med temi omenjam 54 člane okrajnega učiteljskega društva za litijski okraj. Ostalih darov je bilo 4629 Din 50 p. skupaj torej 6259 Din 50 p.

Iz teh podatkov je razvidno, da je bilo v tem letu 299 rednih članov, ki so plačali 2990 Din. ostalih darov na 10.111 Din 50 p. skupaj 13.101 Din 50 p. kolikor sem izkazal v »Učit. Tovarišu« št. 50 z dne 31. decembra 1925. Skoro polovica teh prispevkov odpade na 3. dobo.

Vseh prejemkov je bilo v tem poslovnem letu 77.185 Din 99 p. izdatkov pa 75.146 Din 79 p. torej prebitka 2039

šino gozdne samote. V izvajanju sem pogrešal one melanholije, ki se me nolaščja šetaočemu ob mraku po naših gorjenjskih gozdovih. Posamni motivi so bili nekam pretirno izraženi. Ker partiture nimam pri rokah, nisem mogel takoi presoditi, jeli skladateli Laiovič trše narave, ali je v zboru zavelo nepravo pojmovanje skladbe.

Najimpozantnejša je bila seveda »Jejtejva prisega«, kjer je bilo vse na mestu. Silni glas gosp. Betetta se je kot grom pred vihro porajal izza kipečih prsi naših pevcev, ki so g. solista spremljali liki triumfatorja Jetteja tam izza bojnega meteža v mehki obup nesrečne žrtve, obupanega imaka. Krasna skladba je z neoporečnim nastopom dosegla najpopolnejši uspeh in ta uspeh bodi plačilo nožrtvovalnemu trudu naših tovarišev in tovarišic. Njih uspeh — je naš uspeh! Naprej! Josip Lanaine.

Prirodopisne zbirke.

Filatelija?

Neoporečno je, da bje v mnogih ljudeh neka posebna žilica, da jih čuden nagon skoraj sili, sestavljati zbirke najrazličnejših predmetov. Urejevanje in množitev zbirke jim dela največje veselje. Mnogim ljudem, pravim: morda

Din 20 p. ki sem ga prenesel na novi račun v letu 1926.

Da ne bi morda koga motile pravkar navedene številke in na prei izkazani članski prispevki, poudarjam, da je zapodeno v zadnjih zneskih vse društveno denarno poslovanje; dvigji in vloge v hranil. in posojil. Učit. kovikta, realizacija hran. knjižice št. 483 v znesku 21.454 Din 40 p in prenos kapitala na novo knjižico št. 564, dalje denarno poslovanje za zemljevid v znesku okroglih 36.000 Din, 5000 Din podbore društvu za učiteljski naraščaj, 1000 Din podbore neki učiteljevi vdovi in še drugi manjši zneski, ki so natančno razvidni v blagajniški knjigi.

I. ročni zemljevid Ljubljanskega okrožja.

Glasom računa Mariborske tiskarne z dne 28. julija 1925 smo prejeli 10.300 izvodov tega zemljevida, ki obsega Kamniške planine, Ljubljansko polje in Kranjsko ravnino. Zemljevid je naročil prejšnji odbor v dobri veri, da bi odbrl konviktu nov vir dohodkov. To se doslej ni posrečilo. Stroški tiskanja in honorar avtorju znašajo 35.000 Din. Po pogodbi smo morali doslej plačati 30.000 Din. Dolgujemo še 5000 Din.

Do konca poslovnega leta smo prodali oziroma dali v komisijsko prodajo 1723 zemljevide. — Prejeli smo zanje 7753 Din 25 p. terjatev imamo pa še 5290 Din 75 p. Večidel so to zemljevidi, ki se nahajajo v komisijski prodaji pri posameznih trgovcih in pri Učit. domu v Mariboru. Izmed šol dolguje samo ena.

Koncem poslovnega leta so bili v zalogi 8344 zemljevidi s tržno vrednostjo 62.580 Din. Od manjkaočih 233 zemljevidov smo večino razposlali v reklamne svrhe, precej pa se jih je pokvarilo.

Ob tej priliki poudarjam, da je za dobro in ceno učilo le premalo zanimanja, zlasti od strani tistih šol, ki so zaznamovane na zemljevidu in za katere je v prvi vrsti izdan. Naročajte ga pridno, da pokrijemo v par letih vsaj stroške!

Skupno premoženje.

Po teh podanih preidem na poročilo o skupnem premoženju po stanju z dne 31. decembra 1925. Razdelil sem to poročilo na 7 delov. V prvem delu so vrednostni papirji, in sicer: 5 bonov v vrednosti 1763 Din, 3 potrdila III. avstr. voi. posojila v znesku 450 Din, 2 srečki, vredni 100 Din in 2 avstr. drž. rentni obligaciji v vrednosti 75 Din. V avstr. poštni hranilnici je naloženih 292 Din 96 p Reichova polica je vredna 500 Din. Vsi ti papirji reprezentujejo skupno vrednost 3180 Din 96 p. ki pa je dvomljiva.

Obveznice.

Obveznic 7% drž. investicijskega posojila je imelo društvo koncem leta 233, v nominalni vrednosti 30.300 Din, kurzna vrednost pa je znašala samo 22.634 Din. Za realizacijo kuponov smo prejeli 2305 Din obresti.

je v vsakem izmed naš skritega več ali manj filatelista. Morda snada tudi skupuh (ki zbira denar) v to rubriko; drugi pa zbiraio znamke, stare novce, pipe, ure, razglednice, rokopise, metulje, hrošče, rastline, porcelan itd., itd.

Četudi izvira začetek take zbirke nedvomno iz »filatelističnega nagona«, vendar so mnoge zbirke gradivo za znanstvene študije; zbiralec ni le ugodil svojemu hrepenenju, ampak je storil tudi znanosti veliko uslugo — bodisi da izvrši to znanstveno delo sam ali pa da gradivo drugim na razpolago

Predvsem spadaio v to skupno razne prirodopisne zbirke. Često je začel diletant sestavljati zbirko, gledal io je pa kasneje vedno bolj z drugimi, ne samo filatelističnimi očmi; sam je začel proučavati gradivo znanstveno; mnogo »diletantov« se je že toliko poglobilo v svoje zbirke, da so objavili o njih dobre znanstvene razprave.

Za učiteljstvo so prirodopisne zbirke še posebej prikladne: večina živi na dežel v neposredni bližini najdišč; rezultate lahko uporabi pri svojem poklicnem delu: praksa v prepariranju je dobrodošla za delo v šolski zbirki; onim, ki so na na postojankah »na robu civilizacije« bo intimni odnošaji do prirode vir neskalieneza veselja in bogato nadomestilo za bližino mesta.

Zadružne knjižice

V 2. delu sta zadružni knjižici Učit. tiskarne v vrednosti 3000 Din in hranil. in posojil. Učit. konvikta, vredna 137 Din 50 p. Na obe knjižici prejmemo vsakoletno dividendo v znesku 189 Din 59 p.

Hranilne knjižice

V 3. delu so hranilne knjižice. Na vložni knjižici št. 564 hranil. in posojil. Učit. konvikta je znašalo stanje 15.539 Din 66 p. Ta vloga se je proti onl v letu 1924 znižala, ker smo morali plačati stroške za zemljevid, ki sem jih zgoraj omenil.

Znižalo se je tudi stanje brezobrestnega posojila, ker smo morali to na zahtevo nekaterih vrniti. Ta vloga znaša 33.088 Din 22 p. v kateri vlogi je vstetih še nedarovanih 13.680 Din, ki so naše breme, tako da znaša aktivno imetje brezobrestnega posojila še 19.408 Din 22 p.

V mestni hranilnici ljubljanski je naloženih 5795 Din. To je Travnov legat. Obrestujejo nam po 7%. V kmetski posojilnici na Vrhniki je 207 Din 21 p. v hranilnici v Kopru pa 105 Din. Skupno stanje vlog znaša torej 41.055 Din 09 p (+ 13.680 Din).

Posojila.

4. del obsega posojila. Je to edino posojilo, ki ga imamo. Sega daleč nazaj v leto 1907. Odtlej je naraščalo leto za letom. Koncem leta 1925. je doseglo po računskem izpisku Učit. tiskarne z obrestmi vred 178.538 Din 54 p. Obrestuje se po 10%. Torej so znesle obresti v tem poslovnem letu 16.230 Din 78 p. Denar je po mojem mnenju varno naložen, ker je Učit. tiskarna aktivna. Največ pomislekov je delala tvornica učil in šolskih potrebščin. Mislim pa, da se bo ugodno likvidirala, v kolikor sem poučen od merodajnih in interesiranih činiteljev.

Inventar.

V 5. delu je naštet inventar. Ta obsega 2 omari, 1 stelažo, Brockhausov leksikon, Brehms Tierleben in nekaj »rol« za razpošiljanje zemljevidov v skupni vrednosti 1600 Din. Semkaj spadaio tudi 8344 ročni zemljevidi ljubljanskega okrožja, vredni 62.580 Din. Dalje zemljevida ne bom omenjal, ker sem podal natančen račun zgoraj.

Terjatve.

V 6. del sem uvrstil terjatve, ki jih imamo za razposlane in neplačane zemljevide. Znašajo 5290 Din 75 p. Danes je ta znesek manjši, ker so nekateri dolžniki svoj dolg že poravnali.

Gotovina.

7. del obsega gotovino. Glasom računskega izpiska št 80 poštno hranilnice v Ljubljani smo imeli naloženih tam 1883 Din 42 p. v ročni blagajni na glasom računskega zaključka blagajniške knjige 2039 Din 20 p. skupaj torej gotovine 3922 Din 62 p. ki sem io takoi po novem letu naložil v hran. in posojilnici Učit. konvikta.

Skupno imetje.

Vse naše imetje je znašalo koncem poslovnega leta 321.939 Din 46 p. Ako

Prinašali bomo na tem mestu navodila za sestavljanje zbirke hroščev, metuljev, sesalcev, rudnin, okamenin, herbarijev itd.; skratka najrazličnejših prirodopisnih zbirke. Sledila si bodo navodila v takem redu, da pridejo prej na vrsto one zbirke, ki si jih lahko sestavimo popolnoma brez stroškov ali pa z malenkostnimi izdatki.

Da ugodimo potrebi Tuša (glej notico na drugem mestu), prinašamo najprej navodila za zbirke mehkužcev.

I. Mehkužci.

V sami Sloveniji živi nekoliko stotin vrst mehkužcev, med njimi tudi mnogo endemičnih vrst (t. i. takih, ki so naše specialitete in jih drugod ni); verjetno je, da je v naši domovini skrita tudi še kaka dosedaj neznan oblika. Najboljši pomočniki pri sistematičnem faunističnem raziskovanju so šole, ker preprezajo vso deželo.

1. Prvi lov.

Neobhodno potrebna aparatura za začetek je tucat praznih skatlic (dobre so vzgalične in druge) in event. nekaj platnenih vrečic v formatu približno 15 x 20 cm, ki se v vsakem gospodinjstvu napravijo iz drugače neuporabnih odrezkov.

(Dalje prih.)

primerjamo to vsoto z ono koncem poslovnega leta 1924., vidimo, da je naraslo za **77.837 Din 30 p.** Račune sta 29. marca 1926 pregledala člana nadzorstva tov. Tit Grčar in tov. Vita Zupančičeva ter našla v redu.

Čisto imetje.

Ker so me o našem čistem imetju povpraševali, že mnogi tovariši, si lahko iz zgoraj navedenih avtentičnih številk vsak sam izračuna to. Ako odštejemo vrednostne papirje (izvzemši obveznice), inventar z zemljišči vred v skupni vrednosti 67.360 Din 96 p. dobimo čisto imetje **254.578 Din 50 p** v gotovini, ki je plodonosno naloženo in se obrestuje s 5-10%. Vse obresti so znesle **22.240 Din 33 p.**

To čisto imetje lahko hiboma dvignemo. Mnogi tovariši(ice) so plačali svoječasnno brezobrestno posojilo, ki so ga kasneje konviktu darovali. Zgoraj sem na navedel, da znašajo še nedarovana posojila **13.680 Din.** Zavedajte se, da gradimo dom sebi v čast in ponos, naši deci v korist. Zato ne oklevajte, ampak sporočite, da darujete brezobrestno posojilo konviktu!

Segajte pridno na zemljevodu, zlasti oni tovariši(ice), ki delujete na šolah, zaznamovanih na zemljevodu Olajšate si domoznanski nauk, poučujete uspešneje in prihranite si mnogo časa, ker vam ni treba zemljevoda risati. Vse te šole so prejele zemljevod na ogled. Ne stane vas več nego nekaj priporočilnih besed. **Samo zavedajte se da služimo vsi le za celoto, za skupen cilj, ki nai se konča čimprej v donosni zgradbi z naslovom »Učiteljski konvikt«.**

Stanje 11. aprila 1926.

Potrebno se mi zdi, da podam še kratko poročilo o blaginjskem stanju v tekočem letu. Predvsem navajam v boljši pregled plačevanja redne članarine po posameznih okraih sledečo razpredelnico:

Zap. št.	OKRAJ	Število javnih šol	Od teh plačilo	Priljubeno število učnih oseb	Rednih članov
1	Brežice-Sevnica	20	1	85	2
2	Črnomelj	30	9	78	18
3	Kamnik	41	20	108	54
4	Kastav	9	—	—	—
5	Kočevje	51	22	144	71
6	Kranj	49	24	140	88
7	Krško	33	7	141	25
8	Laško	21	2	96	8
9	Litija	33	8	107	10
10	Ljubljana	20	13	170	81
11	Ljubljana okolica	57	26	240	108
12	Logatec	19	10	86	32
13	Novomesto	42	3	114	8
14	Radovljica	31	1	120	1
Skupaj		456	146	1629	506

Te številke govore dovolj jasno. Ko bi vsi okraj storili svojo stanovsko in moralno dolžnost vsaj v točki meri kakor nekateri, bi nas bilo gotovo še enkrat več. Omenjam tu še posebej okraja Ljubljano in okolico, ki sta se odzvala v prav častnem številu ter pokazala s tem umevanje do prepotrebne udeležitve Učit. konvikta, ki ne bode služil njima v toliki meri kakor tovarišem(ice) iz ostalih okrajev. Zato vsem še zaostalam: »Ne oklevajte, ampak favorite takoj svoj pristojni s tem, da nakazete že zapadle zneske na položnici, ki jo imate! Še je čas!«

Na hranil. knjižico št. 564 sem vložil od 1. januarja do danes **20.631 Din.** tako da znaša neno stanje danes **36.170 Din 66 p.**

Hranilna vloga z brezobrestnim posojilom znaša danes **32.763 Din 22 p.** Ta se je znižala, ker je neki tovariš zahteval povrnitev posojila v znesku 500 Din.

Obveznic 7% drž. invest. posojila hranimo danes 246 v nominalni vrednosti **31.600 Din.** Njihova kurzna vrednost na znaša **23.700 Din.** Za 246 realiziranih kuponov, ki so zapadli v plačilo 15. marca, sem prejel **1106 Din.** Kdor izmed tovarišev hrani še katero, prosimo zanj, da ne bo samevala doma, ampak se bo lie počutila v zbirki Učiteljskega konvikta med svojimi tovarišicami.

Zemljevodov Ljubljanskega okrožja sem prodal doslej 1883 izvodov in prejel zanje **8200 Din.** V komisijski prodaji jih je od teh za **5063 Din.**

Od slik za uslužbenski list sta mi izplačala fotografa **1430 Din.**

Vseh dohodkov, t. i. članarine, prispevkov darov sem prejel na Novem letu do danes **23.187 Din 50 p.** dočim smo nrejele vse lansko leto le **13.101 Din**

50 p. kar je vsekakor len uspeh požrtvovalnosti in zavednosti.

Svojega poročila ne morem drugače zaključiti nego s prošnjo in pozivom: **Vztrajajte in plačujte redno mesečno članarino. Posnemajte mnoge stare borce, ki so odrinili naenkrat 100 Din! Vzpodbužite še ostale tovariše in tova-**

MIRKO VAUDA:

Proučujmo vprašanja podeželskega šolstva in učiteljstva.*

Med drugimi predlogi sem Srijemu sosvetu UJU Ljubljana za selo 10. januarja t. l. predložil tudi sledeči predlog: »Pretežno število naših osnovnih šol tvori podeželske šole, pretežno število našega učiteljstva je podeželsko učiteljstvo. Te šole in to učiteljstvo pa ima mnogo zahtev in teženi, ki se razlikujejo od onih v mestih in drugih večjih krajih. Podeželskemu šolstvu bo torej treba obračati mnogo več pozornosti kakor dosedaj, in sicer v razni spisi, razpravah itd. v našem strokovnem in našem stanovskem glasilu. Predlagam torej: a) v »Učit. Tovarishu« in v »Popotniku« nai se otvori poseben predal, n. pr. pod naslovom »Naše podeželsko šolstvo« ali slično. b) Povabi nai se vse priznane in izkušene tovariše(ice) podeželske učitelje(ice), da se organizira akcija za povzdigo podeželskega šolstva in se prične nato s

* Poročal pri zborovanju učiteljskega društva za mariborski okraj dne 13. marca 1926 ter na ondi izraženo željo tukaj priobčil.

RADOSLAV KNAFLIČ:

Proglas-Deklaracija.

(Dalje.)

Ker ima vsak narod svojo kulturo, mora biti vsak njegov kulturni delavec zlasti v narodno političnih strokah ne samo učen in vešč, temveč tudi v tem smislu delaven, sicer se mu zna zgoditi, kakor Slomšku in Prešernu, da bode zamudal uzodne prilžnosti in s tem škodoval svojemu narodu.

Učiteljstvo proglašaja samoga sebe narodno kulturnim činiteljem, ono hoče to biti tudi v prihodnosti, iz česar sledi, da se ne sme nikdar razpolitičiti, temveč je muno potrebno, da se vsak njegov član boglobi tudi v znanje vseh strok narodne in državne politike, kar bode odlično koristilo šolstvu a po ntem narodu i državi.

Jezikovni nomen eksponiran. Ta tučka je izpeljana iz latinskega glagola exponere, exposui, expositum = izpostavljati se, vzbujati pozornost, razložiti. Kdo pa nai presodi, kedaj je učitelj strankarsko izpostavljen (eksponiran)? Kje je tista stonja višine, na koi postanemo v strankarski politiki izpostavljeni? Posamezniki bodo to presojali po svojem osebnostnem (subjektivnem) naziranju in čutu. N. pr. klerikalec te bode morebiti že radi tvojea navdušenega govora o jugoslovanstvu krivo dolžil, da si se s tem že strankarsko izpostavil, oziroma demokrat te bode v enakem smislu obdolžil, ker si v svojem govoru trdil, nai ne zametujemo avtonomije Slovenije.

Osebnostna naziranja ustvarjajo rada krivo sodbo in zmedo ter ustvarjajo težkoče. Le ostanimo pri dosedanjih svojih izročilih (tradicijah) ter volimo v svojo organizacijo tudi zanaprej inače v vseh ozirih najsposobneše, saj se morajo izvoljeni tako gotovo ravnti po društvenih in organizacijskih pravilih, kakor bi jih sicer prihodnje volitve pomedle raz oder organizacije.

Člen IX. nai torej ves odpade.

A. Vsebina.

Točka 3. v čl. III. pravj jasno, da mora organiz. varovati svojo popolno neodvisnost napram vsem strankam in režimom in sme svojo moralno silo iskati le v skladu z obče narodno koristio ki ji mora biti vselej in v vsakem slučaju najvišji zakon (suprema lex). To se vendar pravi, da mora organizacija zasledovati takšno stanovsko politiko, da ne bode zabredla niti v odvisnost kole politične stranke, niti vladajočega režima in gojiti takšno narodno politiko, ki se bode vselej in v vsakem slučaju soskladala s koristio naroda. To izvrstno pravilo nam kliče na polna usta: »Upolitičite se še

rišice, da pristopilo v naše vrste. Čim več nas je, tem večji dohodki in tem prei dosežemo naš dolgi zaželeni cilj — lasten svoj dom, ki nai nudi nam vsem varno in prijetno zavetišče ob vseh časih in prilikah. Postane nai last celokupnega učiteljstva. Ako hočemo, moremo in moramo to doseči!

priobčevanjem spisov in člankov o tem šolstvu v naših glasilih!«

Tako se je glasil moi takratni predlog, čegar nadalina usoda mi je neznana.

Ta predlog sem izdelal v naglici, ga hotel nuditi v čimkrajši sestavi, zato je tudi še nepopoln. Moi namen je bil, s tem predlogom vzdriniti vsaj prvičetek toli važne in potrebne akcije proučevanja podeželskega šolstva. Zakai in kako — o tem hočem kolikor mogoče kratko in pregledno nadaljevat, kajti problem podeželskega šolstva tvori tako obširno in težavno delovno polje, da se tokrat še ne morem spuščati v podrobnosti. Podrobnosti so številne ter zahtevajo temeljito in večstransko proučena poglavja zase.

Že iz mojega predloga je precej razvidno, zakai sem mačel podeželsko-šolsko vprašanje. Smo v izrazito agrarni državi, ki razpolajja le v redko nasejanimi mestih in večimi krajih, pač pa polhio to državo številne vasi, naselbine, mali trgi, sploh manjši podeželski kraji.

(Dalje prih.)

Splošne vesti.

— **Potovanje UJU v Češkoslovaško republiko.** V zadnjih dveh številkah »Učiteljskega Tovarisha« smo priobčili program potovanja članov UJU Beograd, Zagreb, Ljubljana v Češkoslovaško republiko. Ožji sosvet UJU — pov. Ljubljana je nai seli ožiega sosveta razpravljati o tem potovanju in je sklenil v zmislu dopisa Pov. UJU — Zagreb, da stopi v stik z Ljubljanskim učiteljskim društvom, ki nai vso akcijo prevzame in vodi vse priprave. Potrebna poiasnila bodo objavljena v »Učiteljskem Tovarishu«. Število udeležencev je za Slovenijo omejeno na skrajni maksimum trideset. Dosedaj se je odzvalo nekaj članov in članic, več jih je nai zaprosilo še nekatera poiasnila. Termin je kratek, zato pozivamo vse članstvo, ki se mslji izleta tudi udeležiti, da to izvrši najkasneje tekome enega tedna. Prijave je za enkrat pošiljati še na Poverieništvo UJU Ljubljana, dokler se ne konstituira vodstvo ljubljanske sekcije tega izleta. Vsi oni tovariši in tovarišice, ki so priložili svojim prijavam dopisnice, premejo tudi od tega vodstva odgovore in potrebna navodila.

FERIJALNO UDRUŽENJE JUGOSLOVENSKEGA UČITELJSTVA, V Češkoslovaško!

Na razna vprašanja sporočam, da se vrši nai izlet do Češkoslovaški pod okriljem ustanavljajočega se »F. U. J. U.« in ni v nikaki zvezi z izletom do Češkoslovaški, ki ga projektira UJU.

Odobravati je, da sta projektirana dva izleta v Češkoslovaško, ker vsakdo spozna, kako je potovati v skupinah, ki presegajo število 50! — Za nai izlet je priglašeni 45 tovarišev(ice), in sicer: iz Slovenije 20, Srbije 11, Voivodine 5, Hrvatske in Slavonije 4, Bosne 3, Dalmacije 2.

Da odpade nepotrebno pisanje, sporočam, da se nadalini priglasji ne morejo sprejeti. Tovarise(ice), ki žele potovati, nai se priglasje pov. UJU v Ljubljani

Priglašene tovariše(ice) ponovno opozarjam, da se do 15. maja priglasje lokalnim sokolskim društvom radi vizuma in znižane vožnje.

Spoznali se bomo po enotnih jugoslovenskih znakih in če bo mogoče v Mariboru kratek sestanek. Enotne znake preskrbi podpisane!

Ostale podrobne informacije pravčasno v »Učit. Tov.« in event. v dnevnikih.

S ferijalnim pozdravom

Slavko Mrovljic.

— **Zakai »Učiteljski Tovarish« nč ne niše o premeščanih,** ki so se izvršila na Hrvatskem in v zadnjem času tudi v Sloveniji. Že v prvih številkah »Učiteljskega Tovarisha« so bili pozvani vsi oni, ki so im znana kaka premeščanja in krivična namješčanja, da to javlivo vodstvu organizacije. Tudi glede premeščeni na Hrvatskem je »Učit. Tov.« že zavzel stališče. Seveda ne stališče kakor ga zavzema dnevna politika in nieno časopisje, ki izrablja ta premeščanja v strankarske namene, ampak strogo stanovsko stališče in presoianie teh premeščeni s stanovskega stališča. Glede vseh slučajev, ki so bili prijavljeni organizaciji, je vodstvo že storilo korake in tolmahilo svoje stališče na merodajnih mestih. **Ne more na tega storiti organizacija v onih slučajih, ki ni nšo prijavljeni in o katerih nima avtentičnih podatkov.** Zato leži krivda na vseh onih, ki slučajev ne prijavlivo vodstvu organizacije, na drugi strani pa se tako radi snodtkajo nad tem, da organizacija ničesar ne stori in »Učiteljski Tovarish« ničesar ne piše proti premeščaniem in krivicam. Posebno sedaj, ko se premeščanja vrše po čl. 71., brez razpisa, takorekoč pod roko, ie kontrola nemogoča brez sodelovanja vseh, ki im je objektivno na tem, da se krivično postopanie omei in ustavi z javno kritiko.

— **Na Hrvatskem in v Slavoniji je bilo premeščenih in odstavljenih nad 600 učiteljev in 28 nadzornikov** — tako pi-

ARGUS je nai najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjanike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS ove informacije so valkdar točne izčrpne in hitre
ARGUS se nahajja v Vuku Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

(Dalje prih.)